

TISKOVÁ ZPRÁVA

Neoklasicismus v ohrožení

Brno, 12. ledna 2026

Podstatnou část zástavby historického jádra města Brna a přilehlých ulic tvoří budovy navržené v historizujících slozích z přelomu 19. a 20. století. Spíše ojediněle se zde nachází starší stavby, které byly součástí urbanismu města už během poloviny 19. století. Jedním z takový domů je neoklasicistní činžovní palác na Lidické ulici čp. 18.

První zmínky o domě na ulici vedoucí od bastionu u kostela svatého Tomáše směrem do Králova Pole pocházejí z roku 1781, kdy jej vlastnili měšťané Kryštof Kottan a Leopold Schumann. Dva roky poté dům získala rodina kočího dostavníku Josefa Steinigera, prostřednictvím jehož vdovy Anny se dostal do majetku dalšího brněnského dopravce Leopolda Schödl. V roce 1843 zakoupil dům včetně zahrady brněnský uzenářský mistr Leopold Kaliwoda, po němž vlastnil od roku 1850 nemovitost Adam Johann Koubek. Patrně v této době došlo k rozsáhlé přestavbě domu, který se změnil na trojpodlažní palác se stejně vysokým dvorním křídlem. V duchu tehdejšího neoklasicismu šlo o stavbu s jednoduchou hladkou fasádou, členěnou pouze kordonovými římsami, z níž vynikala zejména okenní ostění v prvním patře s profilovanými římsami nesenými konzolami. Střídmě pojaté průčelí je důležité zejména z toho důvodu, že dokládá podobu obvyklé zástavby brněnských předměstí před velkými proměnami města v poslední třetině 19. století.

Dalšími úpravami prošel dům po roce 1900, kdy byl jeho majitelem restaurátor František Dvořáček, provozující na současné Lidické ulici řeznictví a uzenářství. Obchod v přízemí domu nechal majitel doplnit pozoruhodným skleněným stropem, jehož tabule doplnily malované motivy květů, plodů a hlav zvířat, jejichž maso bylo v provozovně k dostání. Unikátně dochovaný strop představuje jedinečný doklad estetiky brněnských obchodů z přelomu století a patří tak k důležitým příkladům každodennosti města přelomu století, jehož památková hodnota je nezpochybnitelná.

Dům, z něhož v letech 1925–1927 vysílal brněnský Radiojournal, se v nedávné době ocitl v ohrožení. Vedení Městského divadla Brno jej chtělo jako nevyhovující historický objekt nahradit moderní novostavbou, která by lépe vyhovovala divadelnímu provozu. Po konzultacích s Národním památkovým ústavem však bylo od tohoto záměru upuštěno a jedna z mála neoklasicistních budov ve městě (jakkoli doplněná ve třicátých letech nadstavbou čtvrtého podlaží) projde památkovou obnovou, při níž zůstane vše podstatné zachováno. Lidické ulici tak prostřednictvím tohoto drobného zásahu zůstane alespoň část její původní podoby z časů, kdy byla proměna industriálního Brna teprve na svém začátku.

Kontakty:

Mgr. Michal Konečný, Ph.D., redaktor

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je v Jihomoravském kraji naplňovat poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Brně zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu a vydává odborné publikace.